

Uddevallamuseets första katalog upprättades av Gustaf Brusewitz

Den första katalogen över Uddevalla-museets samlingar upprättades år 1869 — museet var då åtta år gammalt — och det lilla häftet hade till upphovsman Gustaf Brusewitz, känd inte bara som museeintendent i Göteborg utan även som artist, författare och forskare som trivdes när han fick vara i gång på fältet i fornländskapet. Hans samlarnit förenades med vetenskaplig noggrannhet ifråga om anteckningar och beskrivningar rörande fynden och de historiska minnen han inte kunde föra med sig — speciellt från den bohuslänska landsbygden — avtecknade han i bild lika ofta som i text. Hans teckningar av fornminnen i Bohuslän är välkända och tillhör de förnämsta som frambragts på området. Så nog var det en kvalificerad kraft Uddevalla museum skaffade sig, när Brusewitz fick uppdraget som katalogförfattare. Enligt en av K. A. Andersson gjord anteckning, i marginalen till katalogen uppbar Brusewitz ett arvode på 50 kronor för besväret, "varjämte museistyrelsen av honom inköpte en stilleben i olja för 75 kronor".

Den gulnande katalogen har kommit i dagen vid den inventering av museets samlingar fil. kand. Inger Zetterberg f. n. är sysselsatt med. Häftet visar sig vara en intressant läsning, även om dess aktualitet som katalog är ett försvunnet kapitel. Dess förteckning över museets samlingar har naturligtvis ingen som helst giltighet i dag. Den har värde som ett unikt litet kulturdokument och får väl i någon mån även betraktas som kurios.

Av Brusewitz katalog att döma tycks museet ha startat med en förhållandevis stor avdelning stenåldersföremål, ty under rubriken Stensaker redovisar författaren 8½ sidor föremål som till allra största delen kan anses tillhöra stenåldern. Hela häftet är på 21 sidor. Tre sidor ägnas Bronsaker och resten upptar föremål från tiden efter 1550.

Bläddrar man vidare i katalogen, hittar man en hel del som man gärna stannar inför, inga rariteter men ändå. Som t. ex. en slipsten Brusewitz ger ett utförligt omnämnande genom att citera den skrivelse givaren bifogat gåvan. Det heter här: "En Brynsten, funnen i Bergsjön inom Norra Ryr socken (nuvarande Lane Ryr). Sedan denna sjö åren 1859 å 1861 blifvit genom sprängning vid Hogane ström, omkring 6 fot under sin förra vattenhöjd, har denna sten blifvit funnen på en bank uti sjön, som har legat emellan 5 å 6 fot under vattenytans lägsta höjd. En mängd välformad sten fanns på samma ställe, som blifvit använd till murning. En gammal tradition förmåler att Öresjön, belägen söder om Kolleröds bruk, skall i uräldsta tider haft sitt utlopp i Göta elf genom Brandbohls dalar nära Akerström, men blifvit genom någon naturhändelse igengrundad, då vattnet sedermera tagit sitt nuvarande lopp omkring ¼ mil emot norden till Bergsjön, hvarifrån det tagit sitt nuvarande lopp mot vester till Kattegatt. Asevadet den 25 November 1862. P. Schärberg."

Gustaf Brusewitz

Bland föremål från senare tider upptar katalogen bl. a. en nyckel av brons och försedd med två drakhuvuden. Enligt en anteckning mellan raderna skulle det ha bedrivits signeri i Sörbygden med denna nyckel sedan över 100 år. Under rubriken "Permebref" och äldre handlingar omnämner katalogen bl. a. Gustaf III:s brev angående utrustning av kronoslupar till Bohusläns försvar och mycket annat lokalhistoriskt intressant.

Men — som sagt — nu får ingen tro att allt det Brusewitz katalog upptar finns att beskåda på museet idag. När inventeringen är avslutad och museet en gång i framtiden får sina lokaler ordnade så att det kan öppnas igen för allmänheten kan det dock ha sitt speciella intresse att studera det älderstigna häftet på nytt och jämföra och kommentera.

Pebe